

LİDERLİK VE YÖNETSEL BAŞARI

(Kadın Yöneticiler Üzerine Bir Uygulama)

Dr. Öğr. Üye. Candide ÇULHAOĞLU ULUDAĞ

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Liderlik ve Yönetmel Başarı (Kadın Yöneticiler Üzerine Bir Uygulama)

Yazar: Candide Çulhaoğlu Uludağ

Editör: Bilge Dağlar

Kapak ve Sayfa Düzeni: Buse Dilara Dirim

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2022 Ağustos, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-51-6

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Meteksan Matbaacılık ve Tek. San. Tic. Aş.

Sertifika No: 46519

Beytepe Köyü Yolu Bilkent No:3 06800

Çankaya – Ankara / TÜRKİYE

T: +90 312 266 44 10 / 652

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

LİDERLİK VE YÖNETSEL BAŞARI

(Kadın Yöneticiler Üzerine Bir Uygulama)

ÖNSÖZ

Son yıllarda küresel rekabet ortamında, hızlı gelişen teknoloji dünyasında ve yapısal olarak sürekli değişen örgütsel yapılanmalarda, üstün yetenek, zekâ, tecrübe ve otoritenin temsilcisi olan geleneksel liderlik modelleri artık geçerliliğini kaybetmiş, bu modellerin yerine çok katılımcı, ortak stratejik planların belirlendiği, yetenek ve uzmanlıkların değerlendirildiği liderlik modelleri benimsenmiştir. Bu çerçevede etkileşimci, paylaşımcı ve katılımcı liderlik modellerinde tek otorite yerine karar mekanizmalarında çoğulcu uzman görüşlere yer verilmektedir. Gün geçtikçe daha çok kabul gören kadın liderlerin bireysel yeteneklerinin ve geleneksel sorumluluklarının da etkisiyle daha başarılı oldukları kanıtlanmıştır. Kadın liderlikte lidere özgü güven ortamı oluşturma, empati kurma, takipçilere anlayışlı davranma, sıcak örgüt iklimi oluşturma, dinleme ve değer verme gibi nitelikler nedeniyle destekleyici örgüt ortamı daha sık ve belirgin görülmektedir. Kadın yöneticilerin liderlik algı ve tecrübelerinin değerlendirildiği bu nitel araştırmada transandantal olgubilim yaklaşım ve fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırmada ölçüt örneklem metodu ile tespit edilen beş sektör çalışanı ile yarı yapılandırılmış mülakatlarla veriler toplanarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi için “Maxqda 18” yazılım programı kullanılmış ve tümdengelim, tümevarım yöntemleri ile veriler işlenmiştir. Bu amaçla birincil olarak kapalı kod sistemden yararlanılmış ve ana tema ve alt temalar literatür araştırması sonucunda oluşturulmuştur. Açık kod sisteminden yararlanılarak belirlenen ana tema ve alt temalar bir kez daha gözden geçirilmiştir. Araştırma sonucunda, yedi ana tema belirlenmiştir. Yapılan analizler neticesinde toplam yedi ana tema ve bu temaya bağlı on sekiz alt tema oluşturulmuştur.

Sonuç olarak, katılımcıların liderlik tanımına yönelik otokratik tanımın baskın olduğu, yeni liderlik tanımı olarak çevik liderlik tarzını ifade ettiği, kurumlarda karar süreçlerinde yöneticilerin daha baskın olduğu, örgüt vizyonunun önceden belirlenen bir vizyon çerçevesinde devam ettiği, ortak çalışma ve iş birliği kültürünün kurumlarda kolektif bir anlayışta olduğu, bireysel anlayışın ise çok az olduğu ve çalışanların mesleki başarılarına yönelik çalışmaların çoğunlukla kurum içi eğitimle gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Dr. Öğr. Üye. Candide ÇULHAOĞLU ULUDAĞ

TEŞEKKÜR

Emel Bilginer Akman
Evrim Tarhan Özturgut
Araő. Gör. Ezgi Nur Türkođlu Karacaova
Doç. Dr. Gonca Güzel Őahin
Nuriye Gülően Türkođlu
Prof. Dr. İpek Kalemci Tüzün
Leyla Ertür Genç
Prof. Dr. Mine Afacan Fındıklı
Özlem Keskin Gül

Yukarda ismi geçen ve bu kitabın yazılması ve araştırma sürecinde verdikleri destek ve ilhamdan dolayı her biri kendi alanında çok başarılı birer **lider kadın** olan çalışma arkadaşlarıma, hocalarıma, yönetici arkadaşlarıma ve aile fertlerime sonsuz teşekkür ediyorum.

Tüm kadınların, hayatın her alanına, her geçen gün, daha fazla liderlik etmesi dileğiyle.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
TEŞEKKÜR	7

BÖLÜM 1 LİDER ve LİDERLİK KAVRAMI

1.1. Liderlik Tanımı	13
1.1.1. Liderin Nitelikleri	15
1.1.2. Liderlik Kavramının Gelişim Süreci ve Önemi.....	17
1.2. Bilgi Toplumunda Liderlik.....	20
1.3. Liderlik Teorileri.....	21
1.3.1. İşlem/Yönetim Teorisi	22
1.3.2. Büyük Adam Teorisi	23
1.3.3. Davranışçı Teoriler	23
1.3.4. Beceri Teorisi.....	23
1.3.5. Katılımcı Teori	24
1.3.6. Olasılık Teorisi	24
1.3.7. Durum Teorisi	24
1.4. Liderlik Stilleri.....	24
1.4.1. Dönüşümcü Liderlik	24
1.4.2. Karizmatik Liderlik.....	28
1.4.3. İşlemsel Liderlik.....	29
1.4.4. Sürdürebilir Liderlik.....	32
1.4.5. Dağıtımcı Liderlik.....	35
1.4.6. Demokratik Liderlik	40
1.4.7. Otokratik Lider	41
1.4.8. Ataerkil- Babalık Liderlik Tarzı	41
1.4.9. Laissez-Faire (Free-Rein) Liderlik.....	42
1.4.10. Destekleyici Liderlik.....	43
1.4.11. Bürokratik Liderlik.....	43
1.4.12. Direktif (Yönerge) Liderlik	44
1.4.13. Başarı Odaklı Liderlik.....	44
1.4.14. Bilge Liderlik	44
1.5. Liderlik Nitelikleri	44
1.6. Liderlikte Güç ve Yetki	46
1.6.1. Güç, Etki ve Liderlik.....	46
1.6.1.1. Güç Kaynakları	47
1.6.1.2. Güç ve Etki	50

1.6.1.3. Sosyal Etki Dinamiği.....	51
1.6.1.4. Etkileme Taktikleri	52
1.6.2. Liderlik ve Yetki	53
1.7. Liderlik ve Yöneticilik	54
1.7.1. Yönetim Fonksiyonları ve Liderlik Arasındaki Yaklaşımlar	57
1.7.2. Yönetici ve Lider Arasındaki Farklılıklar.....	58

BÖLÜM 2 LİDERLİK VE MODERN LİDERLİK

2.1. Liderlik Kuramları	61
2.2. Özellik Kuramları	62
2.3. Davranışsal Kuramlar.....	63
2.3.1. Ohio State Üniversitesi Modelleri	64
2.3.2. Michigan State Üniversitesi Modelleri.....	66
2.3.3. Blake ve Mouton'un Yönetim Tarzı Matrisi (Managerial Grid) Modeli	68
2.3.4. Mc Gregor'un X ve Y Teorileri	69
2.3.5. Kurt Lewin Liderlik Modeli	70
2.3.6. Likert'in Sistem 4 Modeli	71
2.3.7. Tannenbaum ve Schmidt'in Liderlik Doğrusu Kuramı	72
2.3. Durumsallık Kuramları	72
2.3.1. Fiedler'in Durumsallık Modeli ve Çalışma Arkadaşı Ölçeği (LPC)	73
2.3.2. Evans ve House'un Yol-Amaç Modeli.....	74
2.3.3. Vroom – Yetton- Jago'nun Karar Ağacı Modeli	75
2.3.4. Fiedler ve Garcia Modeli	76
2.3.5. Hersey- Blanchard'ın Yaşam Eğrisi Modeli.....	77
2.3.6. Reddin'in Üç Boyutlu Liderlik Modeli	79
2.4. Modern Liderlik Kuramları	81
2.4.1. İşlemsel Liderlik Tarzı	82
2.4.2. Dönüşümcü Liderlik Tarzı.....	83
2.4.3. Karizmatik Liderlik.....	85
2.4.4. Kadın Liderlik Modeli	86

BÖLÜM 3 KADIN LİDERLİK

3.1. Ekonomi ve Yönetim Alanında Kadın Faktörü	89
3.1.1. Ekonomik Alanda Kadın Faktörü	91
3.1.2. Yönetim Alanında Kadın Faktörü	91
3.2. Türkiye'de Kadın Yöneticiler	93
3.3. Kadın Liderlik Yaklaşımının Gelişimi	96
3.4. Liderlik ve Kariyer	99
3.5. Liderin Başarısını Etkileyen Faktörler.....	100
3.6. Liderlik Potansiyeli ve Cinsiyet ile İlgili Farklılıklar	104
3.7. Kadın Liderlik Nitelikleri.....	106

3.8. Kadınların Kariyer Gelişimini Etkileyen Faktörler	109
3.8.1. Toplumsal Faktörler	109
3.8.2. Örgütsel Faktörler	111
3.8.3. Bireysel Faktörler	113
3.9. Kadın Liderlerin Çalışma Yöntemleri.....	116
3.10. Kadın Liderlik ve Yönetmel Başarı	120
3.10.1. Eşitlik ve Faydaları.....	121
3.10.2. Çeşitlilik ve Faydaları.....	121
3.10.3. Kadınlar ve Kazandırdıkları.....	122
3.10.4. Teorik Arka Plan	122

BÖLÜM 4

KADIN YÖNETİCİLERİN LİDERLİK ALGI VE TECRÜBELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: TRANSANDANTAL OLGUBİLİM YAKLAŞIM

4.1. Araştırmanın Yöntemi.....	126
4.2. Araştırmanın Örneklemi	128
4.3. Araştırmanın Verilerin Toplanması.....	128
4.4. Araştırma Sınırlılıkları	129
4.5. Araştırma Bulguları ve Değerlendirme.....	129
4.6. Ana Tema ve Alt Temalara İlişkin Açıklamalar	130
4.7. Liderlik/Yönetim Anlayışına İlişkin Bulgular.....	131
4.8. Katılımcıların Ana Tema ve Alt Kodlar İçerik Analizinde Ortaya Çıkan Kod Matris Tarayıcı Tablosu	138
4.9. Sonuç	138
KAYNAKLAR	141
Ek: Mülakat Formu	159
Görüşme Formu	159